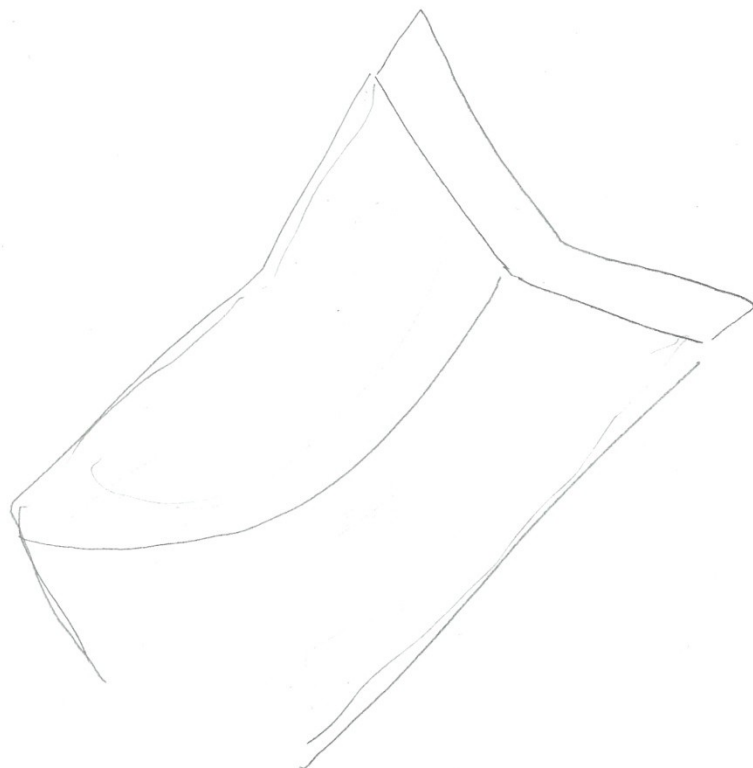

Apátsági kert

Tihany *Ürge-domb*

Építőművészeti Doktori Iskola
Második félévközi beszámoló
2013. május 8.

Alkér Katalin
Bartha András Márk
Gyulovics István
Kovács Zsófia

konzulens:
Karácsony Tamás

Apátság kert

Észak-olasz tanulmányút

Látogatás egy mandulatermesztőnél

Beépítési javaslat

Látogatás egy mandulatermesztőnél

Birkás Balázs

Szentbékálló

Közösség: családi biogazdaság

honlap:

kert mérete: 1,5 ha zöldségekertészet és 5 ha mandula

termesztett növények: 9 fajta mandula, zöldségek

termékek: tisztított, blansírozott, pörkölt mandula

kertművelés: saját maguk, alkalmazott nélkül

- **7 ha = 2000 fa** ~ 8000000 mag
- **9 fajta** - eltérő virágzási idő, eltérő betakarítás - kisebb kockázat a virágzaskor (nem egyszerre fagy le az összes) és a betakarítás is jobban széthúzható, tervezhető
- metszés évente (január, február)
- **"feketén" tartja a fák közötti felületet**, azaz szánt - először esésvonal irányába, majd arra merőlegesen - ennek eredményeként több vizet tart meg a föld
- eső - 500 mm kell a fának, 500 mm kell a fűnek - és mindössze 600 mm esik (tehát elvetve a szép, gyepes liget) ő **100 m³ vizet tárol** ciszternákban, permetezéshez

- mivel biogazda, jóval többet permetez mint más, de egyszerű szerekkel (rézgálic, bordói lé)
- ültetéskor - telepítéskor **80 cm mélyszántás** (láncalpassal) - ami rengeteg követ hozhat (lehet, hogy **lesz elég kő a kerítéshez**)
- több lábon állni: mandulás (80év), szántó (egy év), zöldséges (fél év)
- legalább a termés 1/4-ét tartsd meg (inkább 1/3-át) – rossz év esetére
- ne add el a termést betakarításkor - legyen **rakárkapacitásod** (három hónap múlva már 30% ot emelkedik a felvásárlási ár)
- mindig frissen törd az eladásra szánt mandulát, ne add el héjastól!
- **héja kiváló fűtőanyag**, elegendő lehet a fűtésre!

Tanulmányút

Abbazia di Praglia

Regina Pacis

Monastero di Bose

Kloster Wernberg

Benediktinski Priorat Maribor

rend: bencés (~45 szerzetes)

honlap: <http://www.praglia.it/Sito%20inglese/index.htm>

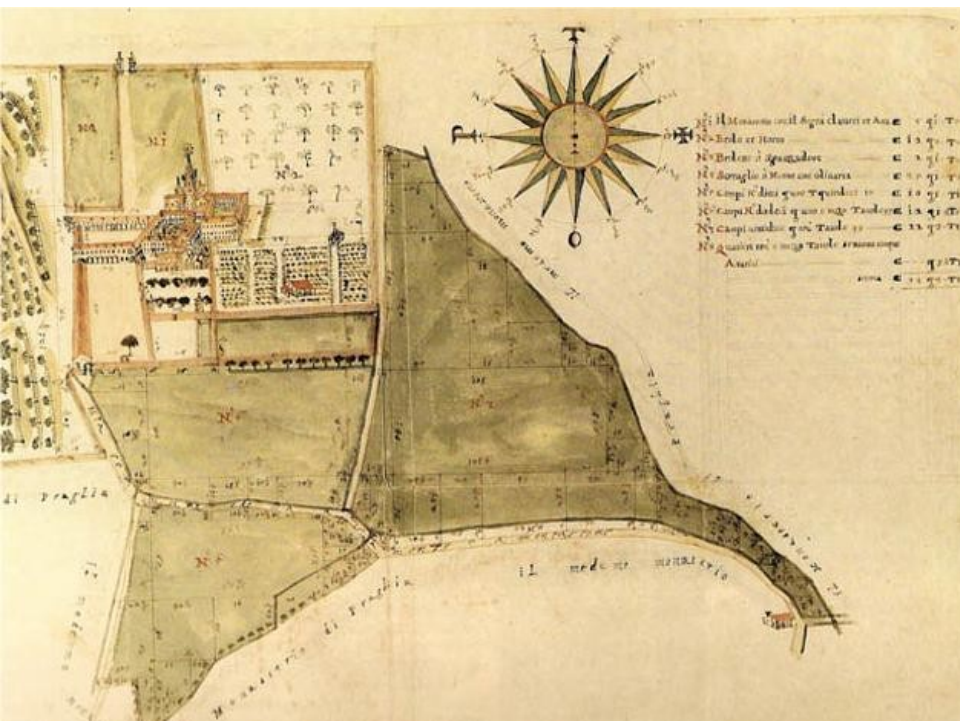
kert mérete: 10 ha

termesztett növények: zöldségeskert, gyümölcsös, szőlő, gyógy- és fűszernövények, olajfák, méhes

kolostori termékek: teák, kozmetikumok, bor, (olaj), ikonképek

kertművelés: 6 kertész, turisztikai látványosság

Itália egyik legnagyobb, 1000 éves hagyományokat őrző bencés apátsága

Története

A 11. században alapították, később Cluny befolyása alá került. A 15. században épültek az újabb épületszárnyai későgótikus és korareneszánsz stílusban. A második elűzetés után 1904-ben térhettek vissza a szerzetesek.

Kertjei

Az apátsági épületeit, és a hozzá csatlakozó kerteket magas kőfal keríti. A "külső" kertek között találunk több hektár szőlőt, méhestervezést, levendulást, gyógynövényest, veteményes kertet és az újratelepített olajfa ligetet. A belső kertek, *quadrumok*, amelyek köré az épületszárnyak szerveződnek, a Bibliában megjelenő kertekre utalnak: paradicsomkert, az Énekek Énekének kertje, a kert, ahol Jézus találkozott Mária Magdolnával, és a kert, amelyről a Jelenések Könyve beszél.

Tapasztalatok

A kolostor vendégszárnyában kaptunk szállást, ahonnan a belső szárnyakon és a kerengőn keresztül átjuthattunk a templomba, a közös imaórákra. A kertet az egyik atya vezetésével nézhettük meg, mivel itt csak szerzetesek tartózkodhatnak. Az épület egy-egy földszinti helyiségében elhelyezkedő műhelyekbe csak belesni tudtunk.

A területet hat kertész műveli, az atyák leginkább szellemi munkát végeznek, esetleg a műhelyekben dolgoznak. Alapvetően eladásra termelnek, de a veteményes saját fogyasztásra szolgál. A kertek újratelepítését egy alapítvány és pályázatok segítségével valósítják meg. Emelkedettség, nyugalom, szigorú, de emberi rend, és az ezeréves hagyományok folytonossága érezhető az apátságban.

Abbazia di Praglia, Padova

Tanulmányút

közösség: Regina Pacis (~ 20 fő: családostok, szerzetesek, laikusok)
honlap: <http://www.reginapacis.vr.it>
kert mérete: 5 ha
termesztett növények: olajfák, zöldséges, gyümölcsös tankert
termékek: saját részre zöldség, gyümölcs, fa a fűtéshez, olívaolaj eladásra is
kertművelés: kertgondnok, saját maguk, tankert

A missziós közösség anyaháza

Közösség

A Regina Pacis Közösséget 1986-ban egy olasz házaspár, Alessandro Nottegar és Luisa Scipionato alapította Veronában, akik előzőleg éveket töltöttek Braziliában a legszegényebbek szolgálatában. Közösségükben családosok, szerzetesek és laikusok osztják meg egymással az imádság, a szolgálat és a felüdülés óráit.

Tapasztalatok

A terület Verona fölött a domboldalon található, központja a régi villaépület és annak mellékszárnya, amelyekben a közösség tagjai laknak. Az épületállomány heterogén, a gazdasági épületek spontán alkotmányok, minden tekintetben a funkciónak alárendelve. Telepítésük szintvonalakra illesztett módon a kertet két részre osztja: fent az olajfa liget, alul a konyha- és tankert található. Működése nyitott, családi gazdaság szerű. A fókuszpontban inkább a brazíliai misszió áll, ahonnan sok fiatal érkezik és tölt el itt egy-két évet.

közösség: boséi monasztikus közösség (~ 80 fő: női és férfi szerzetesek)

honlap: <http://www.monasterodibose.it/>

kert mérete: 2 ha (1 ha zöldséges, 1 ha gyümölcsös)

termesztett növények: zöldség, gyümölcsfák, bogyós gyümölcsök, olajfák

termékek: saját szükségletek ellátására, gyertya, kerámia, ikonképek, nyomda

kertművelés: saját maguk, nincs alkalmazott, vendégek 1-2 hétre

Enzo Bianchi alapította kolostorközpont

Közösség

A boséi monasztikus közösséget Enzo Bianchi, korunk egyik legmeghatározóbb teológusa, alapította az egyház radikális belső megújításának és lényege megőrzésének céljával. Életükben a vallástudomány mellett a természet közelsége és a szakrális művészet is meghatározó szerepet játszik.

Környezet

A terület inkább falu, mintsem kolostor. Nyitott struktúra, ahol a vendégek fogadása pontos dramaturgia szerint történik: az étkezések alkalmával nyílik lehetőség a szerzetesekkel való beszélgetésre. A '60-as évek elején vásárolt farmházakat hamar kinőtte a közösség. Az új épületek és a felújítások értő építészeti kéz nyomát viselik magukon, aki a közösség tagja.

A templom participatív módon terveződött, ciszterci alapelvek mentén. Puritán jellege mellett barátságos, meleg légkör jellemzi. A fogadóépület a porta, szociálisblokk és bolt mellett egy zárandokudvart és az ahhoz kapcsolódó fedett nyitott és zárt tartózkodó helyeket tartalmazza. Számos épület szolgál a vendégek szállásául.

Az eredetileg mezőgazdasági épületek átalakítása, felújítása és összekapcsolása során vált érzékelhetővé az udvarok köré szerveződő egységekben folyó kolostori élet. A vendégek és a közösség tagjai számára fenntartott területek sokszor különválnak. A kortárs szakrális művészet a külső és belső terekben egyaránt megjelenik.

A veteményesek és gyümölcsösök beágyazódnak az épületek, erdők, mezők szövetébe. Kialakítási módjuk a technológiából következik, az alacsony átlaghőmérséklet miatt számos fóliasátor szükséges. A kertművelés elsődleges szempontja, hogy a közösség számára friss és jó minőségű ételeket biztosítson, másodsorban készítenek termékeket eladásra.

Ahogy az összes munkát, a kertművelést is maguk végzik, a szakmai tudás bővítése és átadása szintén fontos szempont.

Kloster Wernberg

Tanulmányút

közösség: Missionsschwestern vom Kostbaren Blut (~ 65 apáca)

honlap: <http://www.klosterwernberg.at/home/>

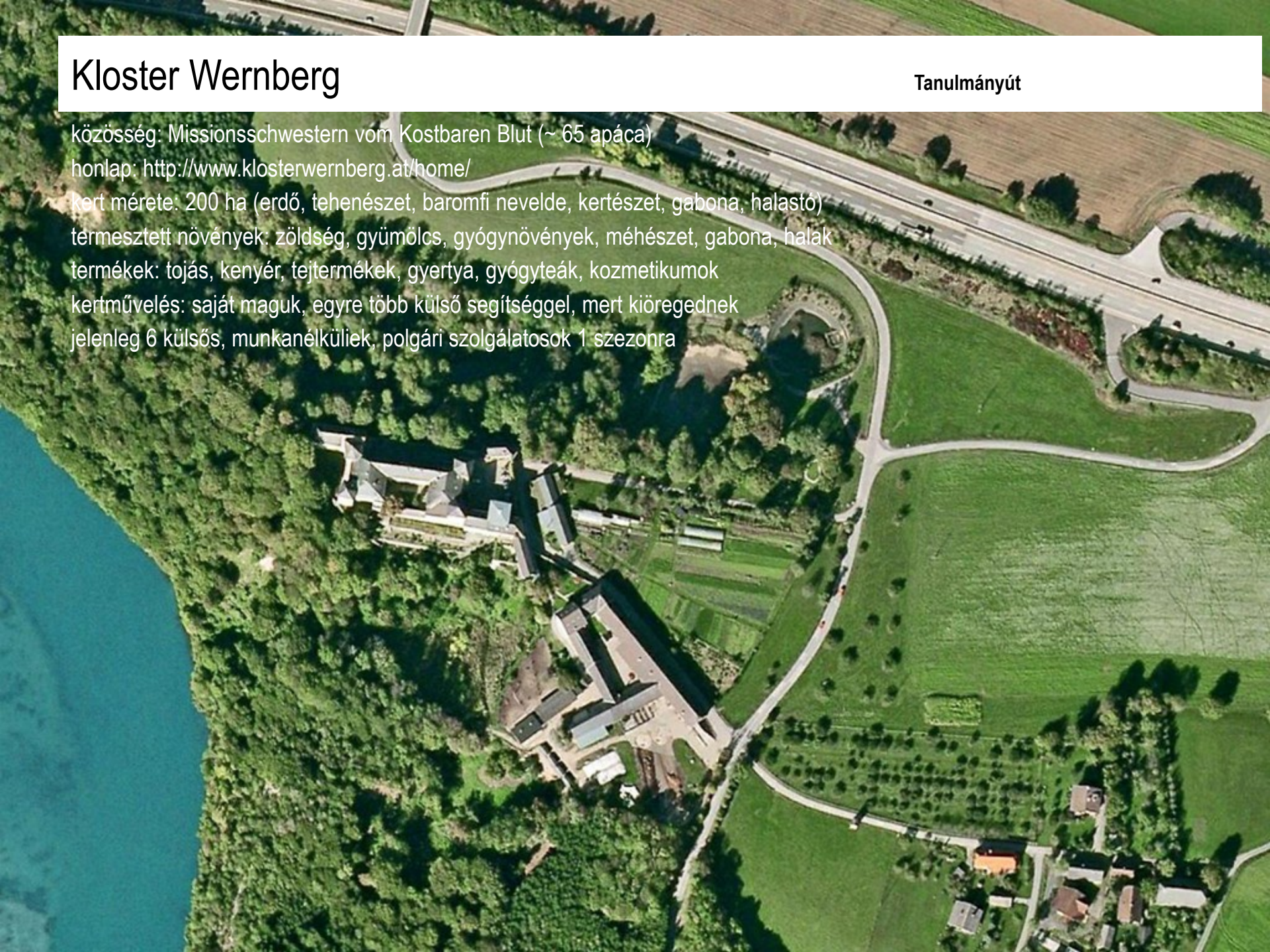
kert mérete: 200 ha (erdő, tehenészet, baromfi nevelde, kertészet, gabona, halastó)

termesztett növények: zöldség, gyümölcs, gyógynövények, méhészet, gabona, halak

termékek: tojás, kenyér, tejtermékek, gyertya, gyógyteák, kozmetikumok

kertművelés: saját maguk, egyre több külső segítséggel, mert kiöregednek

jelenleg 6 külsős, munkanélküliek, polgári szolgálatosok 1 szezonnra

Dél-ausztriai női kolostor történeti környezetben

Környezet

A romos állapotban lévő wernbergi kastélyt az 1930-as években idetelepülő 120 apáca maga újíttotta fel. Az istállóként funkcionáló templom rekonstrukcióját felújítását egy 300 főt kiszolgáló konyha üzemeltetéséből finanszírozták. Gazdasági épületeik a hagyományos dél-tiroli építészet nyelvén szólnak. A középük ékelődő új építésű óvoda és a falakon kívül álló biomassza kazán kortárs regionalista arculattal bírnak.

Tevékenységek

A történelmi kolostori környezet ellenére nyitott és barátságos a közeg, nyugodtan lehet sétálni az udvarok, kertek, tehénistállók között. A környező településekkel aktív a kapcsolat, részben az óvoda révén, illetve a számos lelkigyakorlatos és gyermekprogram folytán. A kolostori termékeket áruló kis üzletbe járnak a helybeliek kenyérért, friss tojásért, tejtermékekért. Az idős nővérek már nem bírják ellátni a gazdaságot, ezért egy részét jövőre kiadják.

Benediktinski Priorat Maribor

Tanulmányút

közösség: bencés férfi kolostor (1 szlovén, 2 osztrák atya)

honlap: <http://www.benediktinski-priorat.com/slo/domov/>

kert mérete: 14 ha

termesztett növények: alma

termékek: almalé, almakészítmények

kertművelés: profi ültetvény szakemberekkel

A Maribor határába visszatelepülő bencések modern almáskertet ültettek. A kúria jellegű épület, amelyben laknak, a faluban áll, az ültetvény tőle 8 km-re a mezőgazdasági tájban fekszik.

Beépítési javaslat

Domborzat

Megközelítés

Településkép, határ

Táji mintázat

Művelési mód

Épületek (feltételezett kész állapot)

Programterv

feldolgozótér	levendulafeldolgozás, mandulafeldolgozás, lekvár, pálinkafőzés, gyümölcsaszalás, gyógynövények szárítása, feldolgozása, közös étkezőtér, fedett-nyitott tér, pajta jelleg padlástérrel, szeles oldalról védett, tő felé nyitott	150 m²
tárolótér	termények tárolására nyers és feldolgozott formában	40 m²
gyógynövény szárítás	levendula-mandula-gyógynövények, gyümölcsök, késztermékek, száraz, szellőző helyiség(ek) tálcás szárítókban, feldolgozótér padlásterében, fedett, szellőző tér	40 m²
szálláshely	15 – 20 főre, alacsony komfortfokozat – „szénapadlás”	60 m²
komposzt wc	4-5 db, száraz wc fedett, kültéri egység zárt tartályokkal	8 m²
kápolna	menedékház-kápolna-könyvtár, fűthető	40 m²
szerezési szobák	3 cella közös fürdővel és kiskonyhával, kályhás fűtés, villanybojler	55 m²
feldolgozó konyha	gyümölcs mosás, darabolás, előkészítés, lekvárfőzés, lehet fedett-nyitott térben, de jól tisztítható, feldolgozótér része	20 m²
műhelyek	gyertyaöntés, szappankészítés, (méhészet) 3x15, zárt, fűthető tér	45 m²
kertigép tároló	kerti szerszámok és kisgépek, feldolgozógépek tárolása, zárt fűtetlen tér	40 m²
fatároló	tűzifának, fedett-nyitott tér	7 m²
juhakol	6-8 juh	10 m²

összes alapterület: **510 m²**

Kerti funkciók

Programterv

rendezvénytér	feldolgozótéren kívül ideiglenes lefedéssel 200 főre - saját sátor	200 m2
játéktér	füves szabad terület – pl röplabda, tollaslabda, méta, frizbi, stb	12x24 m
kút	fűrt kút locsoláshoz, esetleg egyéb használatra	
tűzrakóhely	kertben padokkal, asztalokkal	
kemence	közel a nyárikonyhához, kenyérsütő búbos kemence aszaláshoz is	
parkoló	stabilizált zúzott kő 20 gépkocsi részére	500 m2
komposztáló	kerti hulladékok feldolgozása	
kerti utak, pihenők	stabilizált zúzott kő burkolat	
palántázó, faiskola	közel a gazdasági épületekhez	140 m2
méhes	kaptárak helye	
veteményes	az apátság részére	140 m2
bogyós gyümölcsök		200 m2
gyógynövényes		400 m2

Mandula

héjas és hámozott mandula, mandulaolaj, mandulaliszt, mandulatej

Levendula

levendulaolaj, szárított levendula, gyógynövényes szappanok, krémek

Gyümölcsfák

szörpök, lekvárok, aszalt gyümölcsök, pálinka

Gyógynövények

teák, teakeverékek, szappanok, krémek, kivonatok, olajok

Fűszernövények

szárított fűszer, fűszeres olajok, ecetek, méz

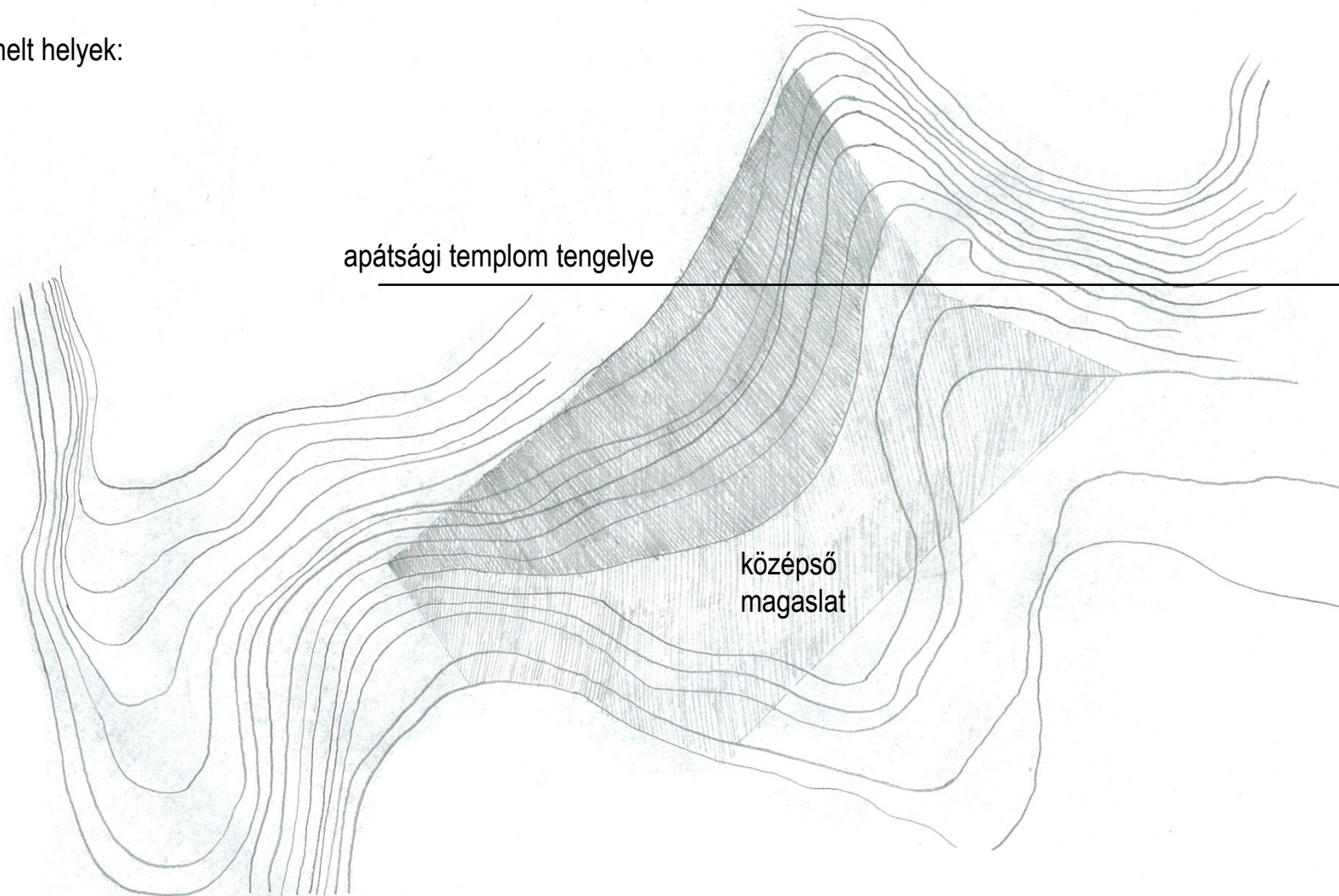
Bogyós gyümölcsök

lekvárok, szörpök, ecetek, borok

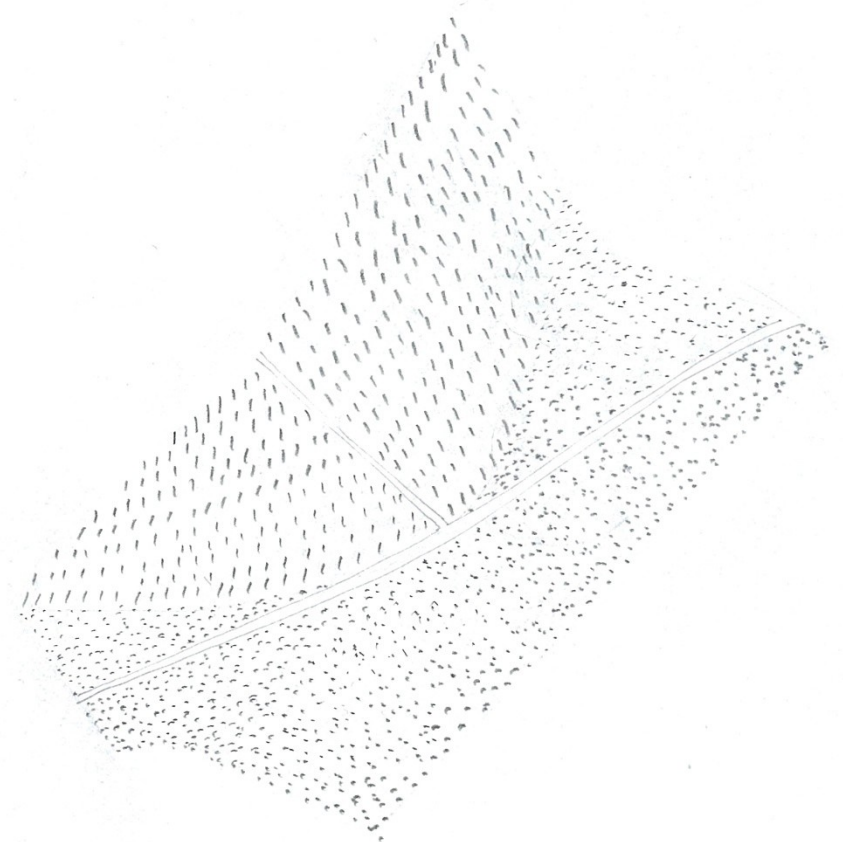
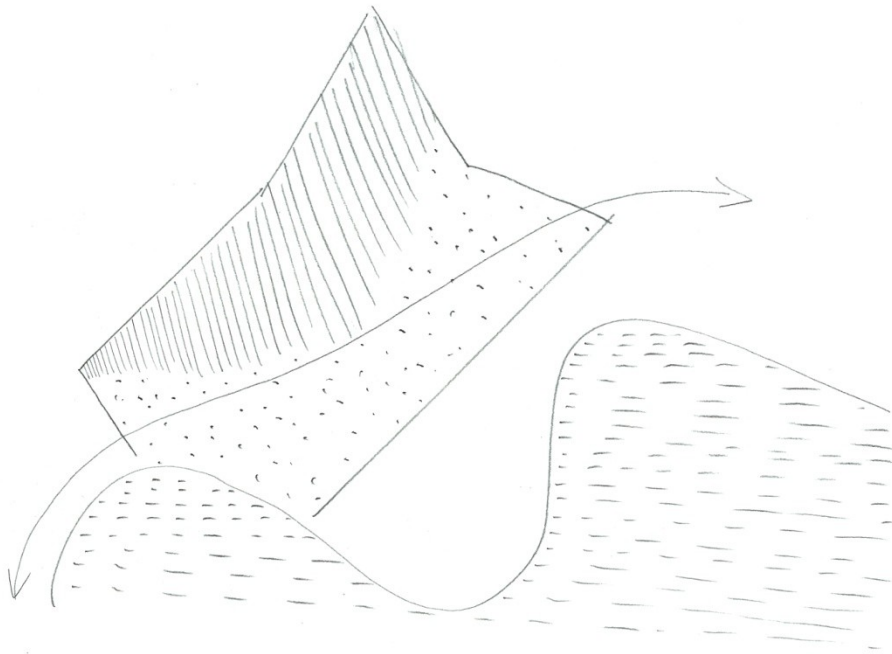
méz

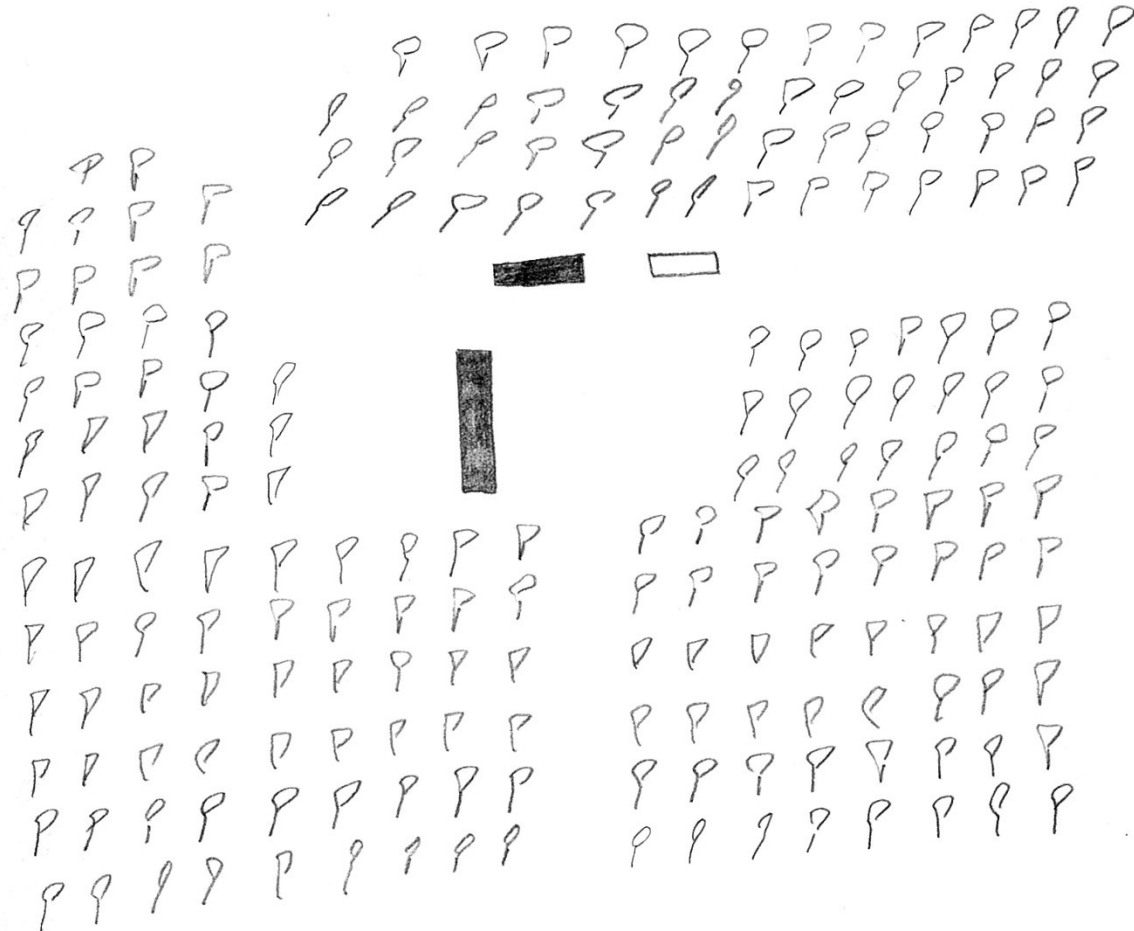
Domborzat – fagyzúg –mandulás lehetséges helye

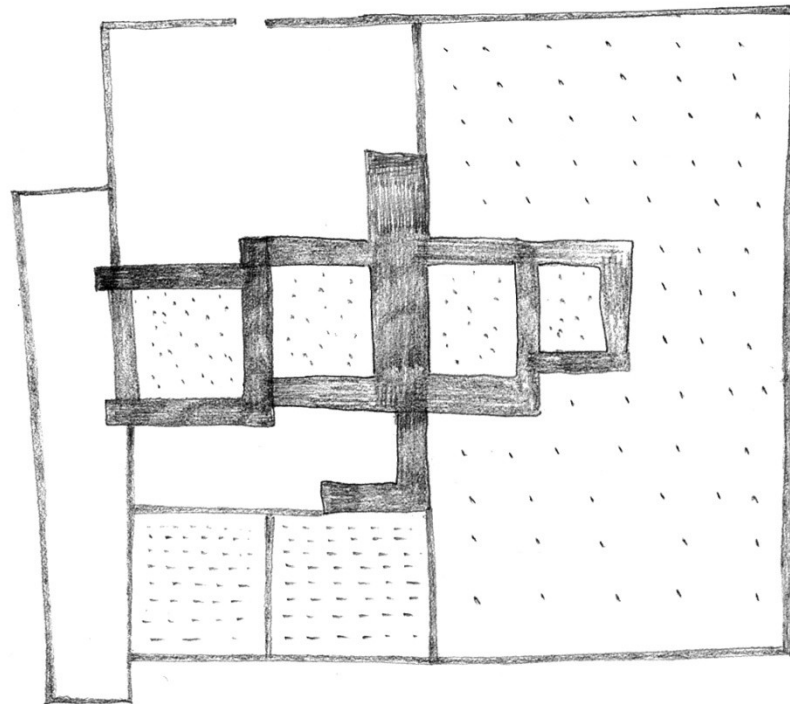
Kiemelt helyek:

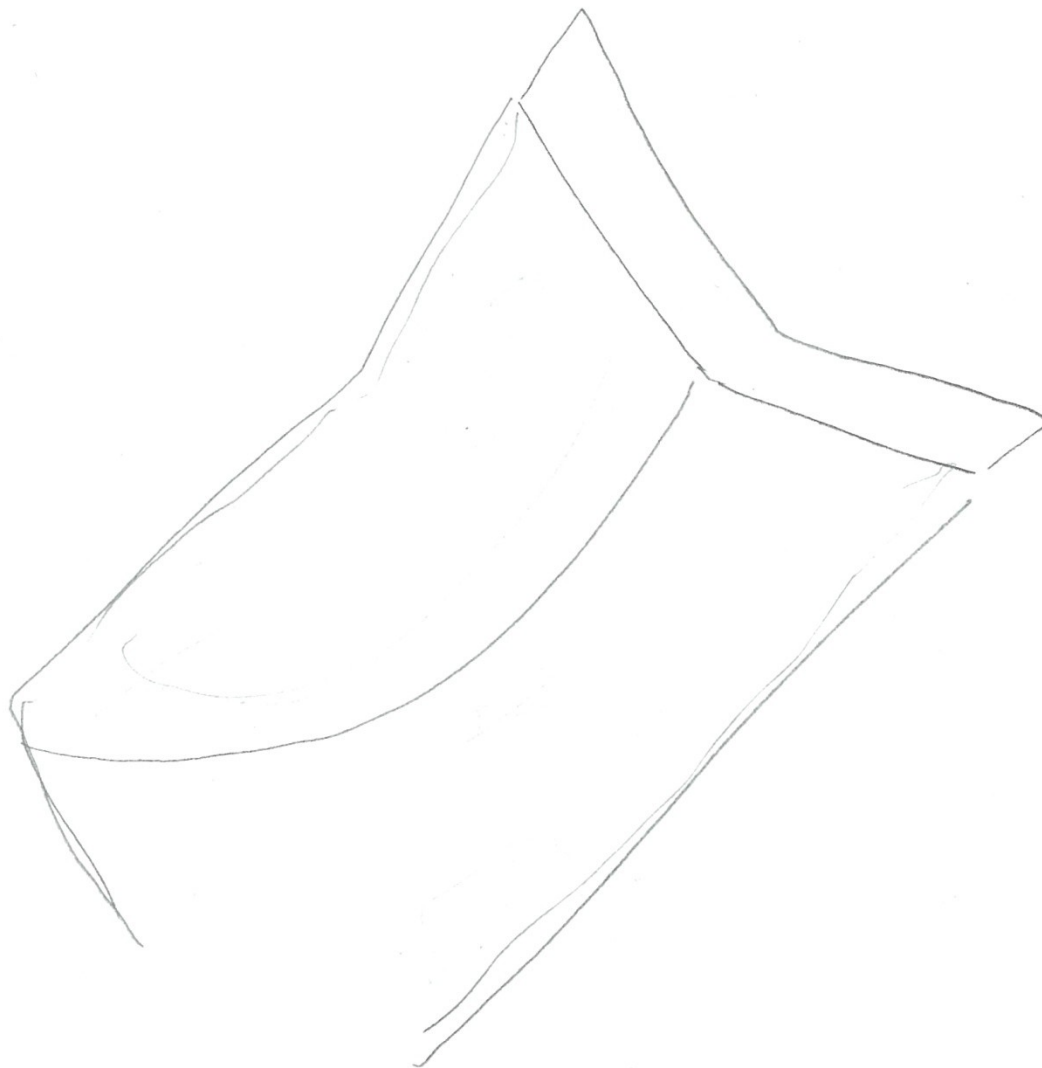

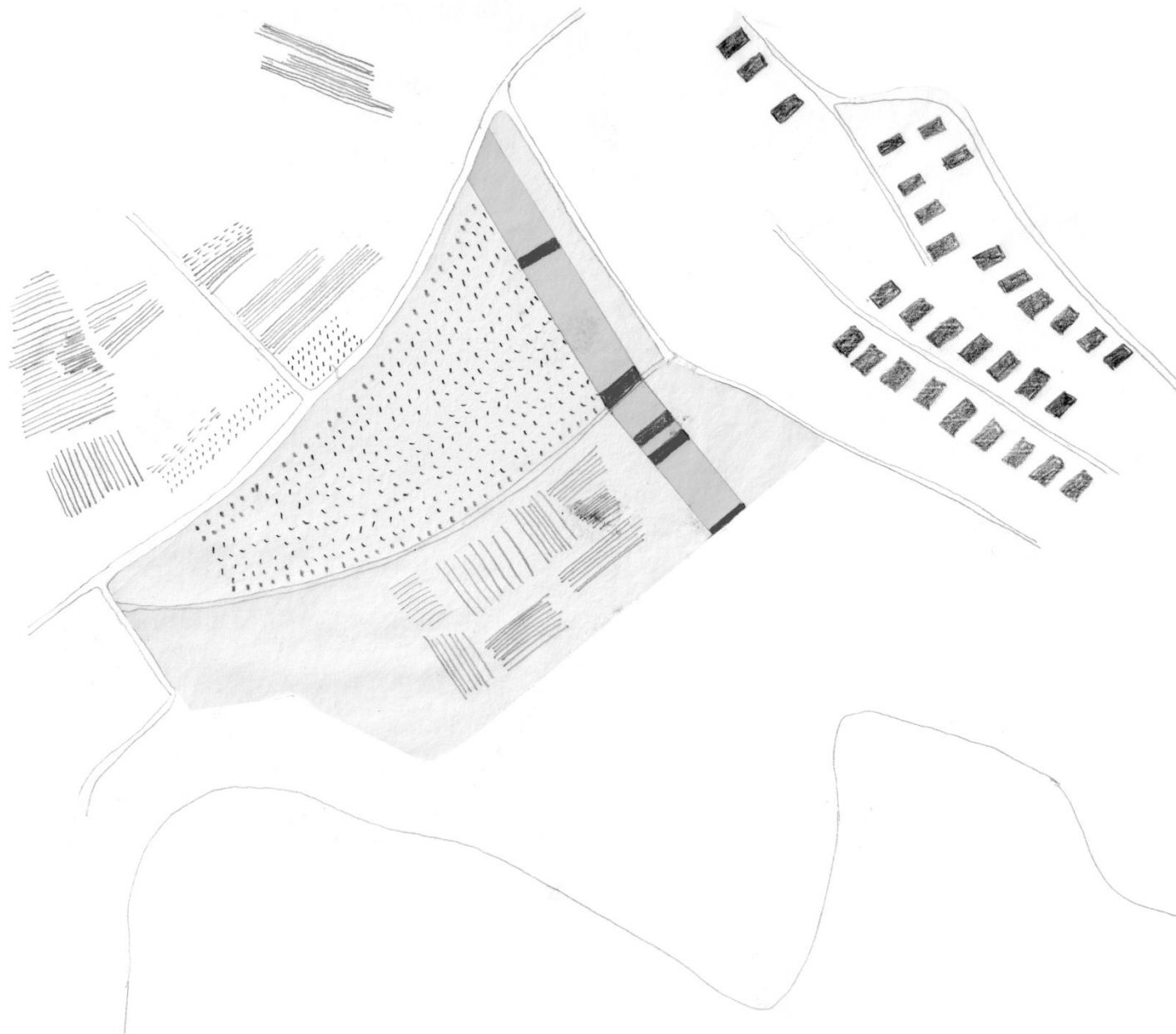
átközlekedés

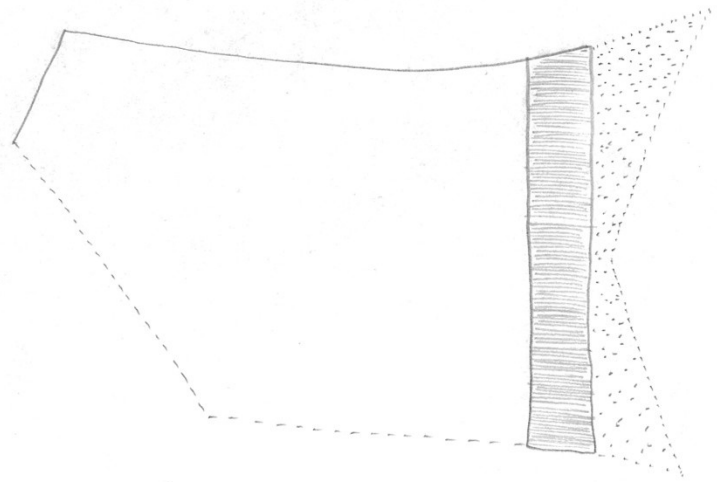
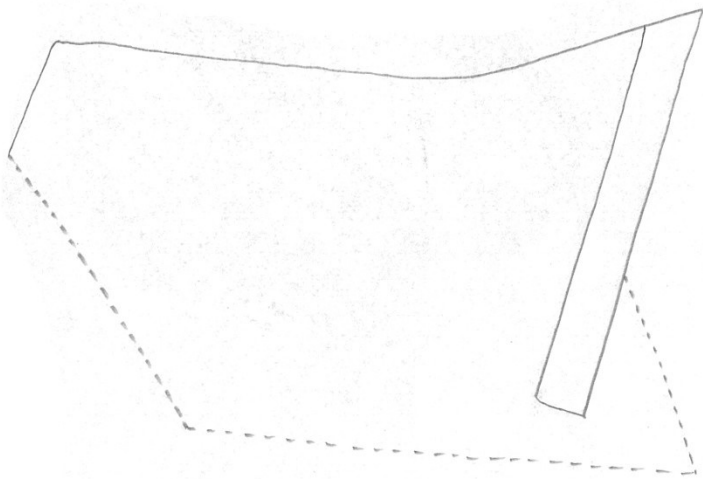
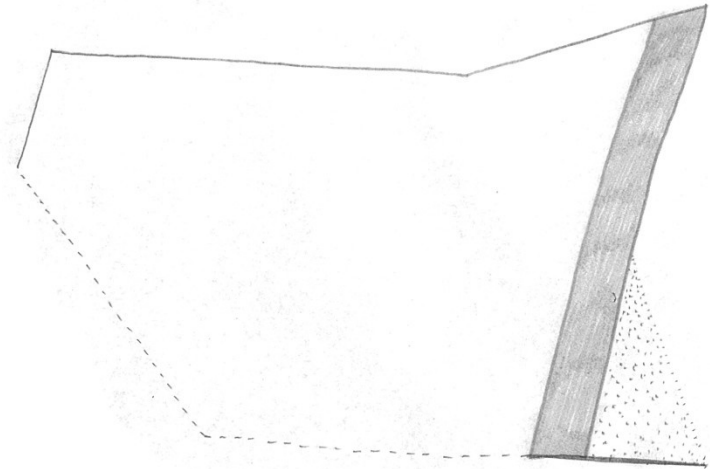
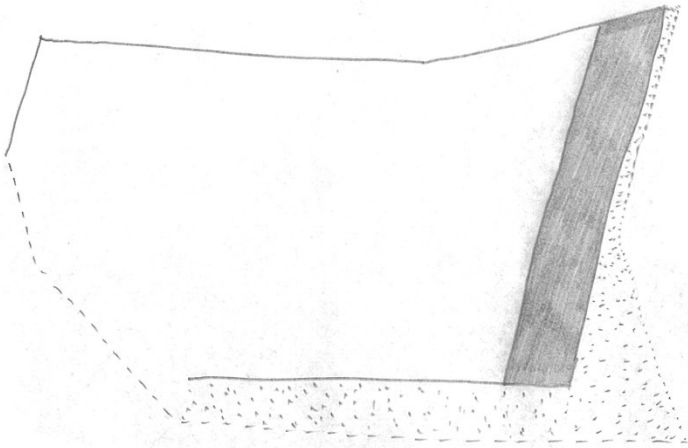

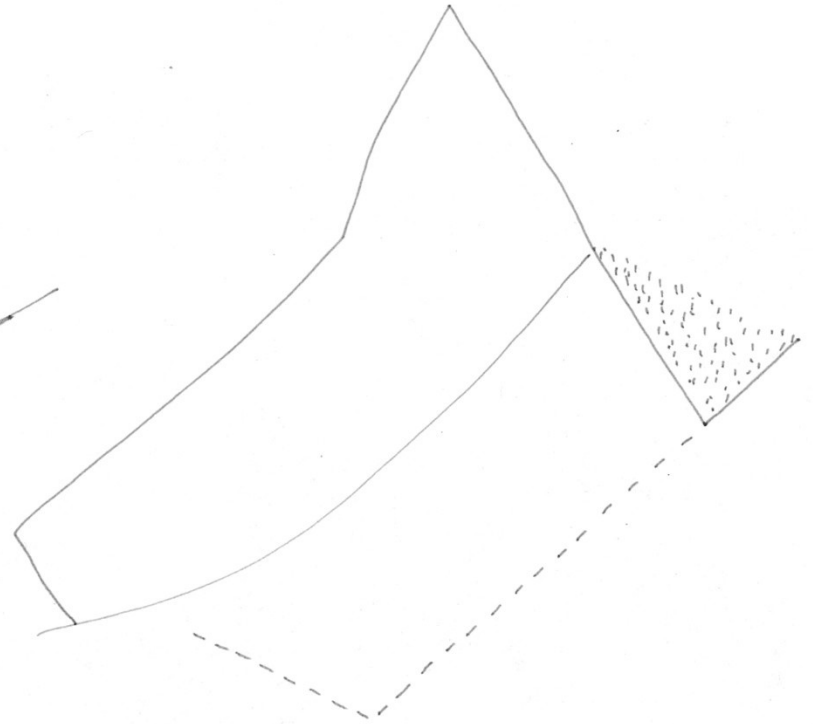
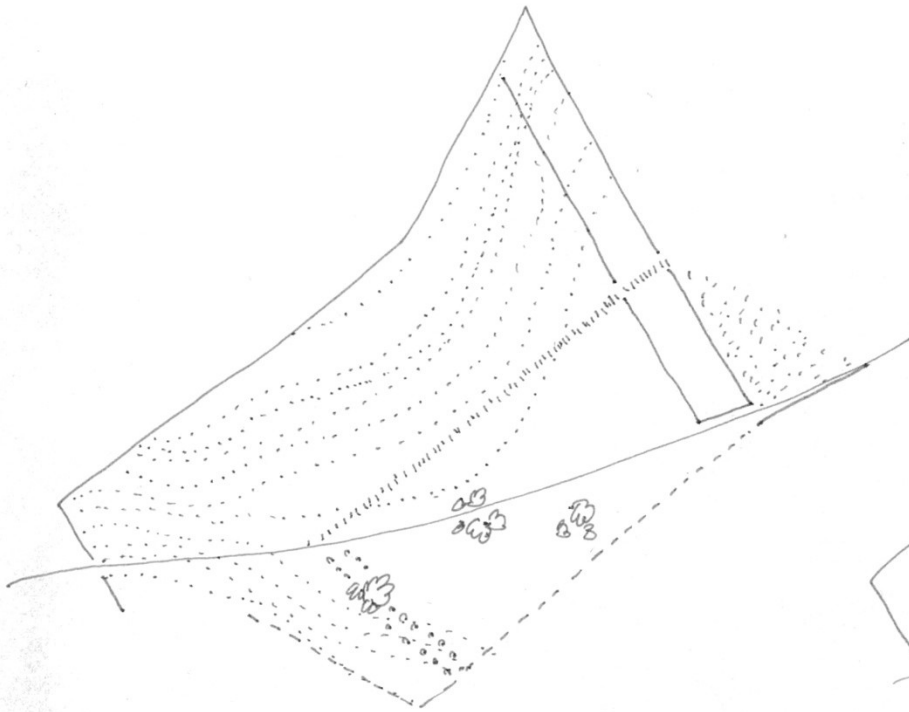

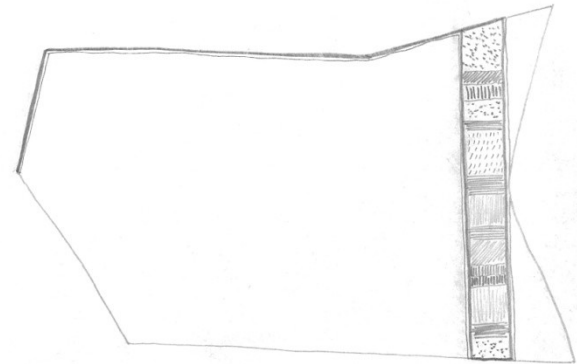
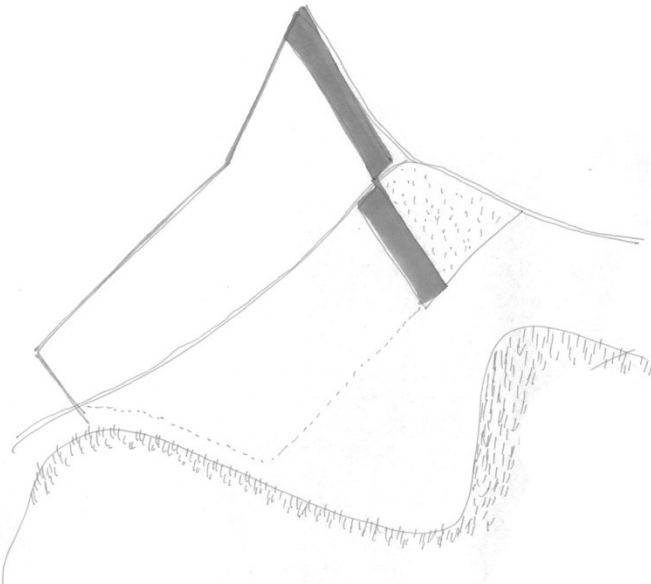
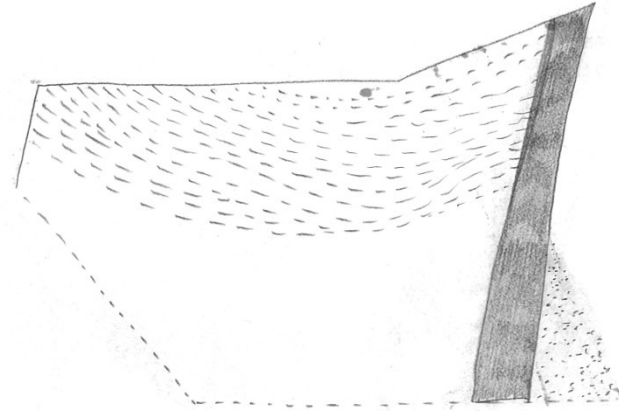
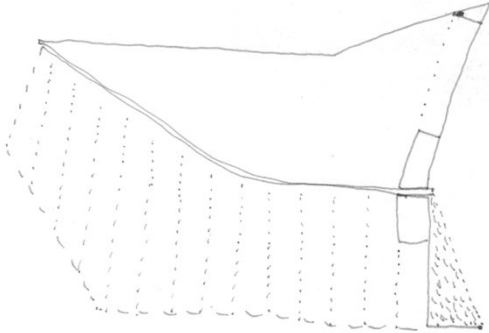

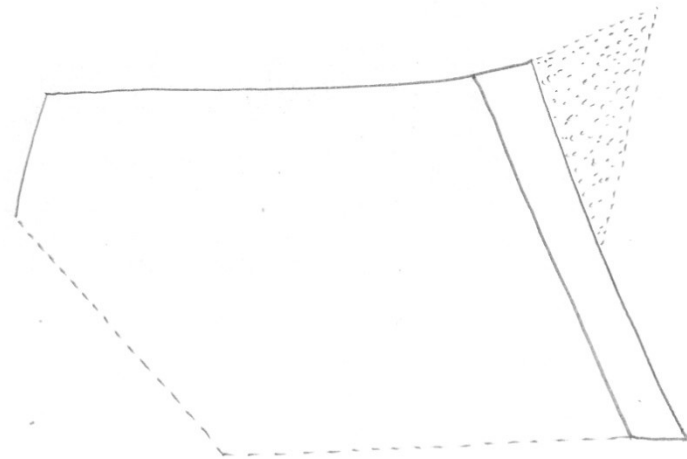
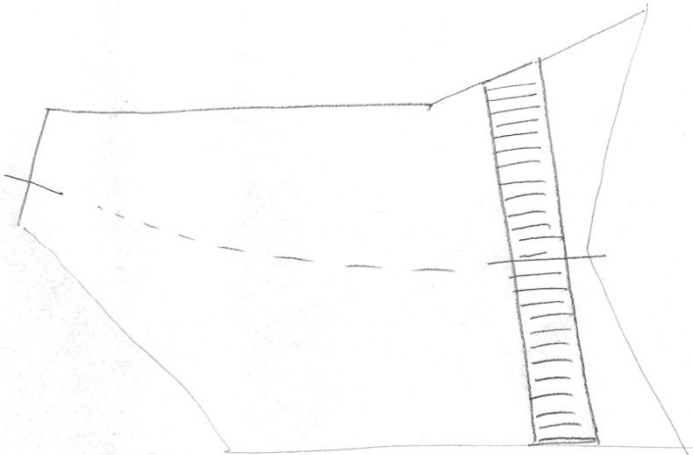
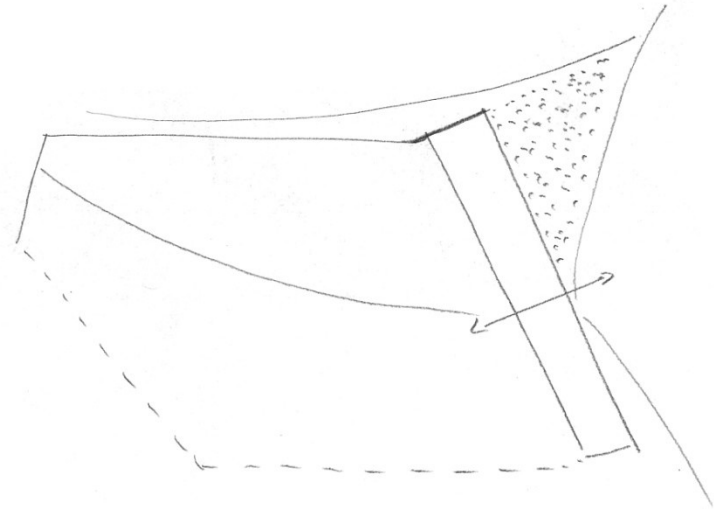
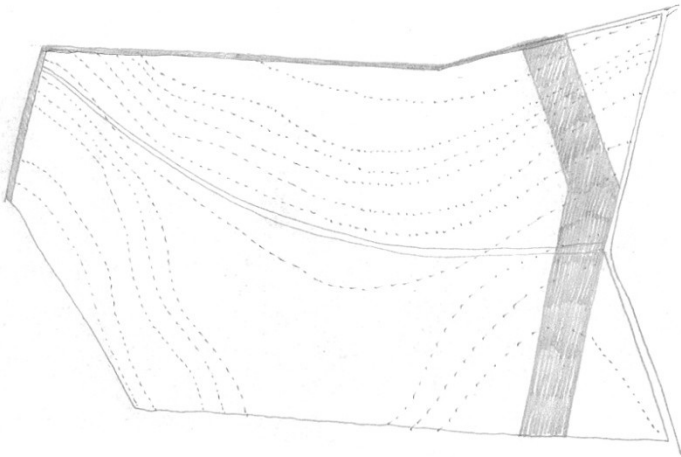

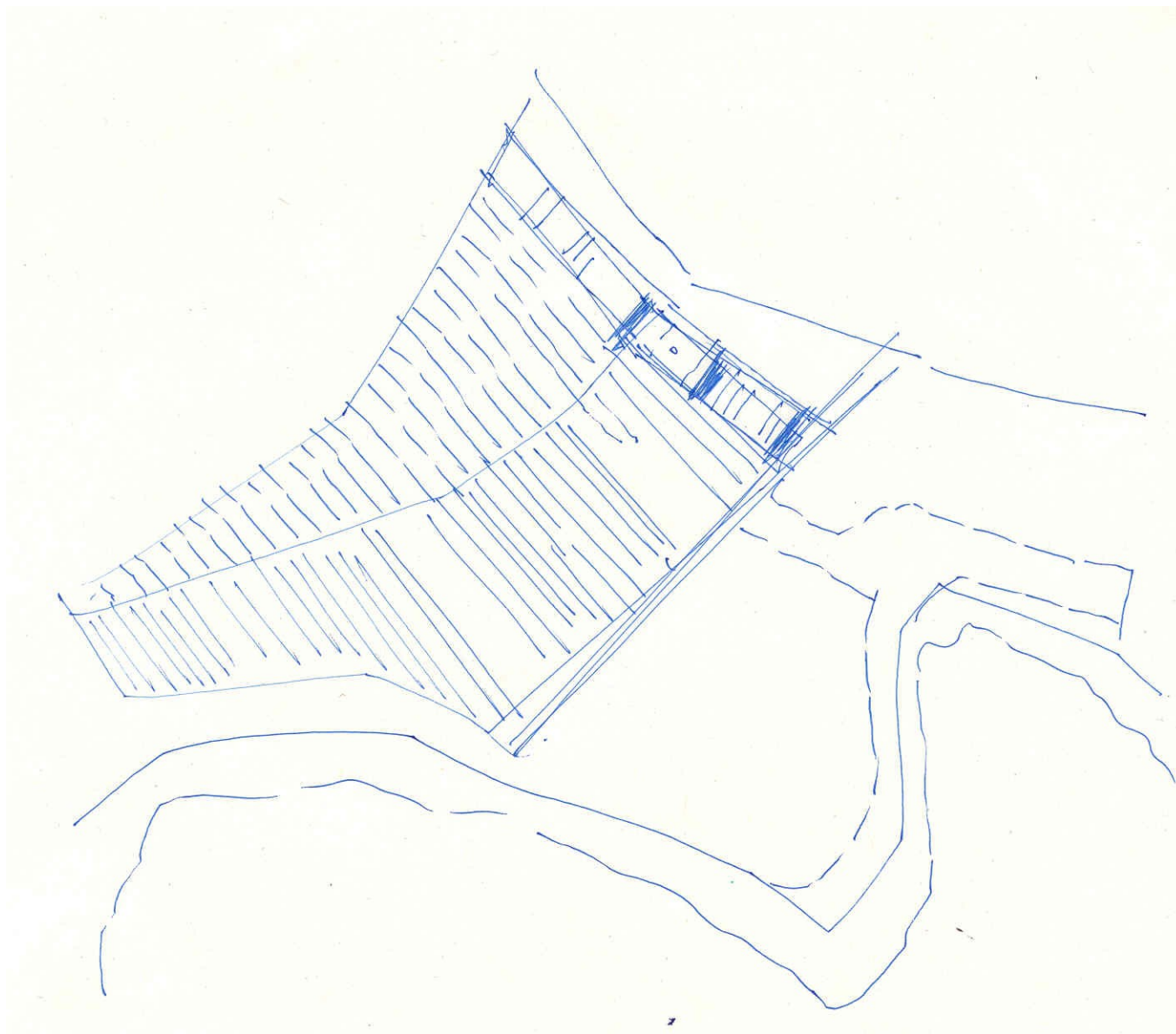

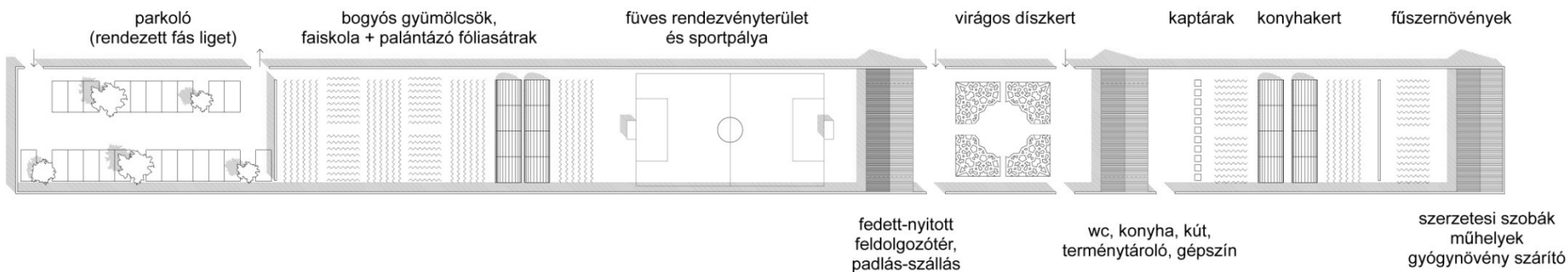

Beépítési javaslat

